

ZORGVERZEKERAAR MOET BEREIDING REGENBOOG APOTHEEK VERGOEDEN

TEKORT MAAKT FARMACOTHERAPIE MET BEREIDING RATIONEEL, VINDT RECHTER

Op verzoek van Verslavingskunde Nederland bereidde de Regenboog Apotheek disulfiram, om het tekort daaraan op te vangen. Vervolgens verleende de inspectie toestemming disulfiram te importeren, waarop De Friesland de declaraties afkeurde en besloot de Regenboog Apotheek geen contract meer aan te bieden. Ten onrechte, zo oordeelde de rechter.

Auteurs **Catelijne Bach** en **Jolijn Geven**

Wat speelde hier?

Geneesmiddelen met de werkzame stof disulfiram worden gebruikt bij de ondersteuning van behandelingen van alcoholverslaving. Per maart 2018 waren nog maar beperkt geneesmiddelen met disulfiram beschikbaar in Nederland. Op verzoek van Verslavingskunde Nederland (VKN), een landelijk samenwerkingsverband tussen onder meer instellingen voor verslavingszorg, is de Regenboog Apotheek daarom gestart met de magistrale bereiding van disulfiram en declareerde daarvoor aan zorgverzekeraar De Friesland.

In verband met het tekort aan disulfiram verleende de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) toestemming om alternatieve geneesmiddelen met disulfiram uit het buitenland te betrekken. De Friesland keurde de declaraties van de Regenboog Apotheek af en liet verder weten dat de apotheek niet meer in aanmerking zou komen voor een farmaciecontract voor 2019. Regenboog Apotheek daagde daarop De Friesland en Achmea voor de rechter.

Wat doet de zorgverzekeraar?

De zorgverzekeraar wijst erop dat Regenboog Apotheek in strijd met de wet op een grotere schaal dan alleen

voor de eigen apotheek zou hebben bereid. Verder is de bereiding niet rationeel, omdat er een goedkoper alternatief is in de vorm van een buitenlands product dat in Nederland kan worden uitgeleverd.

HET IS NIET AAN ZORGVERZEKERAARS TE BEOORDELEN OF DE APOTHEKER VOLDOET AAN DE VEREISTEN

In verband met de discussie legt de verzekeraar onder meer de vraag voor aan de IGJ, of de tijdelijke toestemming om disulfiram te importeren in de weg staat aan het magistraal bereiden en declareren van geneesmiddelen met deze werkzame stof. De inspectie antwoordt met een “nee”. De apotheekbereiding en tekortenbesluiten van de IGJ zijn beide, en los van elkaar, een uitzondering op het verbod van artikel 40 leden 1 en 2 van de Geneesmiddelenwet, om een geneesmiddel in het verkeer te brengen zonder handelsvergunning. Of de bereiding mag worden gedeclareerd, is niet aan de IGJ.

De verzekeraar voegt de discussie toe aan een lange lijst aan geschillen met de Regenboog Apotheek, waarbij deze apotheek volgens De Friesland in strijd met de gel-

Bij een tekort is er geen ruimte voor de vraag of de bereiding het meest economisch was; de goedkopere alternatieven zijn niet, dan wel onvoldoende beschikbaar, oordeelt de rechter.

dende wet- en regelgeving handelt. Mede om die reden biedt de verzekeraar de Regenboog Apotheek geen contract aan voor 2019.

En de Regenboog Apotheek?

De apotheker vordert onder meer betaling van declaraties voor de bereidingen en een gebod aan de verzekeraar om een basisovereenkomst farmaceutische zorg voor 2019 aan te bieden. De apotheker betwist het geneesmiddel op grotere schaal te bereiden. Voor het verstrekken van de bereidingen werkt de apotheker met een protocol dat door VKN is aangereikt. In dit protocol staat dat voorschrijvers hun recept voor disulfiram per fax aan Regenboog Apotheek kunnen sturen. Daarmee belevt de apotheker dus mede aan patiënten die vooraf niet standaard in het patiëntenbestand staan.

De apotheek heeft de wijze waarop zij de recepten verwerkt en aflevert nog voorgelegd aan de KNMP, die daarop heeft bevestigd dat de apotheek hiermee handelt in overeenstemming met de KNMP-richtlijn *Bereiden*.

En de rechter?

De rechter wijst erop dat de Geneesmiddelenwet is bedoeld om de kwaliteit van de farmaceutische gezondheidszorg te beschermen. Het is aan de IGJ en niet aan zorgverzekeraars om te beoordelen of de apotheker voldoet aan de vereisten; de verzekeraar moet er in beginsel vanuit gaan dat de geneesmiddelen voldoen aan de wettelijke vereisten en dat de betreffende apotheker voldoet aan de geldende professionele standaarden.

Als de verzekeraar op deze grond de vergoeding weigert, is het aan hem aan te tonen dat er in strijd met de wet wordt gehandeld. De zorgverzekeraar kan niet, zoals hier, volstaan met het benoemen van vermoedens, die

hier bovendien zijn weerlegd door de Regenboog Apotheek. De IGJ heeft ontheffingen verleend voor de import uit het buitenland van disulfiram omdat er sprake was van een tekort. Om die reden heeft VKN de apotheek benaderd. Het is niet aannemelijk dat het tekort zou zijn opgelost door de ontheffingen.

Bij een tekort is er geen ruimte voor de vraag of de bereiding het meest economisch was; de goedkopere alternatieven zijn niet, dan wel onvoldoende beschikbaar. De verzekeraar moet daarom de bereidingen vergoeden voor de periode van de goedkeuringsbesluiten van de IGJ. Verder moet zij de Regenboog Apotheek alsnog een contract aanbieden voor 2019.

En verder?

Dit is een uitgebreid gemotiveerde uitspraak waarin de rechter een duidelijk standpunt inneemt over onderwerpen die van belang zijn voor apotheken en zorgaanbieders, die voor hun bedrijfsvoering afhankelijk zijn van zorgverzekeraars. Volgens de rechter is het niet aan zorgverzekeraars te beoordelen of geleverde zorg voldoet aan de daaraan te stellen kwaliteitseisen; die taak is voorbehouden aan de IGJ. Ten tweede oordeelt de rechter dat een zorgverzekeraar de vrijheid heeft te bepalen met welke zorgaanbieder hij een contract aangaat, maar deze vrijheid wordt wel beperkt door de gerechtvaardigde belangen van een zorgaanbieder. Als een jarenlange relatie met een zorgaanbieder wordt verbroken, moet daar wel een goede reden voor zijn. ■

Cateljne Bach en Jolijn Geven zijn beiden werkzaam als advocaat bij Van Iersel Luchtman Advocaten en maken deel uit van het Brancheteam Zorg van dit kantoor (www.vil.nl/zorg). Geven is daarnaast zorgmakelaar voor apotheken.